

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 11–12 oktober 2021

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

FISKE

Icke lagstiftande verksamhet

3. Rådets förordning om fastställande för 2022 av fiskemöjligheterna Östersjön och vissa bestånd utanför Östersjön

- Politisk överenskommelse

(Kommissionens förslag till rättslig grund: art. 43.3 i EUF-fördraget)

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

Den 26 augusti 2021 presenterade kommissionen ett förslag till förordning när det gäller fastställande av fiskemöjligheter i Östersjön för 2022 samt vissa fiskemöjligheter i vatten utanför Östersjön. Kommissionens förslag för 2022 reglerar i Östersjön arterna torsk, sill, skarpsill, lax och rödspätta samt i viss mån öring. Förslaget innehåller även förslag till TAC för vitlinglyra i Nordsjön för perioden 1 november 2021 till 31 oktober 2022. Kommissionen har angett att förslaget till TAC och kvoter för 2022 i Östersjön överensstämmer med målen och principerna i den gemensamma

fiskeripolitiken, inklusive målet om bestandsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY) och är i linje med den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön.

Kommissionens förslag avser TAC för de två förvaltningsområdena för torsk, TAC för de fyra förvaltningsområdena för sill, TAC för de två förvaltningsområdena för lax samt TAC för skarpsill och rödspätta i hela Östersjön samt TAC för vitlinglyra i Västerhavet. Kommissionens förslag av den 26 augusti var ofullständigt, och saknade förslag när det gäller sill och torsk i västra Östersjön samt lax i hela Östersjön. Kommissionens ofullständiga förslag berodde framför allt på att de vetenskapliga råden från ICES för vissa arter senarelades och presenterades först i mitten av september 2021.

Kommissionens förslag av den 26 augusti 2021 har under september kompletterats vad gäller både västlig sill och västlig östersjötorsk, samt förslag avseende vissa arter utanför Östersjön (såsom makrill, lodda och torsk).

Kommissionens förslag innebär en sänkning av fiskemöjligheterna för 2022 jämfört med fiskemöjligheterna för 2021. Utöver detta innebär kommissionens förslag ett förbud mot riktat fiske av både östlig och västlig torsk samt västlig sill och att endast oundvikliga bifångster är tillåtna av dessa bestånd. Givet att förslaget för 2022 innebär ytterligare minskning av de sammanlagda fiskemöjligheterna jämfört med 2021 och att förslaget innebär ett förbud mot riktat fiske av både östlig torsk, västlig torsk och västlig sill kommer förslagets helhet leda till negativa ekonomiska effekter för såväl fiskenäring som fiskberedningsföretag och kustsamhällen i alla medlemsstater runt Östersjön. Förbudet mot riktat fiske av östlig torsk kommer att medföra stora negativa konsekvenser för svenska fiskenäringsgrupper på ost- och sydostkusten. De negativa effekter som väntas 2022 måste ses i ljuset av de negativa konsekvenser som framför allt fisket efter östlig torsk drabbats av under flera år som följd av det östra torskbeståndets beståndssituation. Den östra torskens beståndssituation påverkas även av annan mänsklig aktivitet än fiskeri samt av parasiter och predation från ökande sälbestånd. Sammantaget har detta en negativ påverkan på ekosystemen och den östra torskens möjlighet till återhämtning och gör att en snabb återhämtning av torskbeståndet därmed inte kan förväntas. Även förslaget om förbud mot riktat fiske av både torsk och sill i västra Östersjön

väntas få stora negativa konsekvenser för det svenska lokala fisket i området, framförallt i Öresund, men även längs Skånekusten. Detta gäller både de lokala fiskare som hittills haft möjlighet att ha ett begränsat riktat torskfiske och de som får torsk som bifångst i fiske efter andra arter. Detta gäller även dem som fiskar efter sill för humankonsumtion samt för de svenska lokala beredningsföretag som är beroende av råvara från dessa fisken. Därmed påverkas sysselsättningen i berörda svenska kustsamhällen negativt. Till detta kommer de negativa effekterna av den pågående pandemin.

Utöver förslag till TAC innebär kommissionens förslag också förslag om lekfredningsperioder för torsk samt att fritidsfisket på torsk fortsätter att regleras på EU-nivå under 2022. De föreslagna lekfredningsperioderna för torsk väntas få negativa konsekvenser för det svenska kustnära fisket samt för de svenska beredningsföretag som är beroende av råvara från dessa fisken och därmed sysselsättningen i svenska kustsamhällen. Så som undantagen från lekstängningsperioderna är utformat bedöms dock de negativa konsekvenserna mildras väsentligt för det berörda svenska kustnära fisket som fiskar efter annat än torsk och berörda beredningsföretag. När det gäller den föreslagna regleringen av fritidsfiske av östlig torsk, innebär förslaget ett förbud mot fritidsfiske. Vad gäller regleringen av fritidsfiske av västlig torsk föreslås omfattande begränsningar, genom både införande av en mängdbegränsning, redskapsbegränsningar och begränsningar i tid och rum. Så som kommissionens förslag är utformat förväntas föreslagen reglering att leda till negativa effekter för fritidsfisket, lokala turboatsföretag och tillhörande besöksnäringar. Kommissionen föreslår också att vidareföra förbudet mot att fiska öring utanför fyra nautiska mil som infördes 2019 för att komma till rätta med den felrapportering av lax (såsom öring) som det Internationella havsforskningsrådet (ICES) då lyft fram. Den 29 september kompletterade kommissionen förslaget vad gäller lax i hela Östersjön. Den föreslagna regleringen avser både yrkes- och fritidsfiske av lax.

Förslaget har diskuterats i det regionala forumet för Östersjön, Baltfish, och i rådets förberedande organ under september 2021. Målsättningen är att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 11-12 oktober 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen

anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende. Därtill ska de bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen som en del av ett hållbart livsmedelssystem samtidigt som det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin och Agenda 2030.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill ska tillämpas för de bestånd som omfattas av planen. I syfte att underlätta landningsskyldigheten är regeringens utgångspunkt att kvotsammansättningen för de pelagiska bestånden så långt som möjligt bör spegla fångstsammansättningen, och att fiskemöjligheterna för både dessa bestånd och västlig torsk bör fastställas med hänsyn till de MSY-intervall som framgår av ICES vetenskapliga råd. Mot bakgrund av den östra torskens dåliga beståndssituation stödjer regeringen en vidareföring av 2021 års reglering av fiskemöjligheterna vilket innebär ett fortsatt generellt förbud mot riktat fiske under 2022 och att endast oundvikliga bifångster av östlig torsk tillåts. Vad gäller rödspätta anser regeringen att fiskemöjligheterna bör grundas på ICES vetenskapliga råd, men med beaktande av den risk för bifångst av torsk som föreligger vid fiske av rödspätta. Regeringen anser att regleringen av lax bör utformas – och fiskemöjligheter fastställas – grundat på ICES råd och på en nivå som medger ett fortsatt hållbart fiske på de starka laxbestånden samtidigt som skyddet för de svaga laxbestånden ökas ytterligare samt att förekomst av laxsjukdomar (inkl. M74) beaktas. Regeringen granskar kommissionens förslag vad gäller lax utifrån denna ansats.

Regeringen stödjer kompletterande åtgärder som är i linje med Östersjöplanen för torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön. Därtill anser regeringen att åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba det svenska kustnära fisket och beredningsindustrin negativt. Syftet är att värna det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft och att bidra till levande kustområden. Givet torskens beståndssituation stödjer regeringen således införande av

lekfredningsperioder för att skydda torskens lek, och anser att utformningen återspeglar bästa tillgängliga vetenskap i syfte att åtgärder vidtas i de områden och på de djup där torsk potentiellt leker samtidigt som de negativa effekterna för det svenska småskaliga kustnära fisket efter andra arter än torsk i områden och djup där torsk inte leker begränsas. När det gäller fritidsfiske anser regeringen generellt att reglering av fritidsfiske i första hand är varje medlemsstats ansvar och att EU-lagstiftning på detta område endast bör övervägas i specifika fall och om den kan tillföra mervärde. Givet beståndssituationen för vissa av Östersjöns bestånd och det faktum att fritidsfisket i betydande omfattning bidrar till fiskedödligheten för dessa bestånd anser regeringen att det för närvarande finns ett mervärde i att reglera fritidsfisket av vissa arter (inkl. torsk) och i vissa områden i Östersjön inom ramen för denna förordning.

När det gäller kontroll och efterlevnad konstaterar regeringen att regelefterlevnaden är ett viktigt element för att säkerställa ett hållbart fiske och understryker vikten av att fiskets aktörer konkurrerar på lika villkor genom att kontrollkraven uppfylls på ett likvärdigt sätt i medlemsstaterna. Regeringen anser således att det är angeläget att medlemsstaterna kommer till rätta med de fall av bristfällig regelefterlevnad som påträffas och stödjer att medlemsstaterna tillsammans med kommissionen och EU:s fiskerikontrollmyndighet (EFCA) fortsätter sitt arbete i syfte att uppnå hållbart fiske.

I linje med ovan angivna ståndpunkter stödjer regeringen preliminärt den övergripande inriktningen i kommissionens förslag, men anser att förslaget i delar bör justeras något i syfte att mildra de negativa effekterna för det svenska lokala kustnära fisket med passiva redskap och lokala beredningsföretag. Detta gäller framför allt utformningen av förbudet mot riktat fiske på sill i västra Östersjön, men även förslaget vad gäller västlig torsk. Regeringen anser även att förslaget bör justeras något i syfte att mildra de negativa effekterna för fritidsfiske, lokala turboatsföretag och tillhörande besöksnäringar. Detta även i syfte att inte oproportionerligt öka den administrativa bördan samt för att öka kontrollerbarheten av regelverket och i linje med målsättningen om regelförenkling.

Regeringen kommer att verka för att regeringens övergripande målsättning återspeglas i den slutliga kompromissen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för information i Miljö- och jordbruksutskottet eller för samråd med EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

Rådets förordning om fastställande för 2022 av fiskemöjligheter i Östersjön förväntas antas formellt innan årsskiftet.

Faktrapromemoria:

FaktaPM 2021/22:FPM2.

4. Fiskemöjligheter för 2022: fiskbestånd som delas med Storbritannien**- Diskussion**

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

Dagordningspunkten avser ett första meningsutbyte inför kommissionens kommande konsultationer med Storbritannien om fiskemöjligheter för 2022. I och med att Storbritannien lämnat unionen ska dessa konsultationer nu behandla ett stort antal av EU:s fiskemöjligheter på bestånd som delas med Storbritannien. Inom ramen för handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien regleras bland annat fördelning av fiskemöjligheter och vissa frågor om tillträde till vatten, men även målsättning för förvaltning av de gemensamma bestånden. Vid rådsmötet önskar kommissionen höra medlemsstaternas ståndpunkter inför konsultationerna med Storbritannien om fiskemöjligheter inför 2022.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande inställning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med mål och principer i den gemensamma fiskeripolitiken samt handels- och samarbetsavtalet och att kommissionen bör sträva efter att uppnå detta i förhandlingarna med Storbritannien. Vad gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning, att landningsskyldigheten möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten. Regeringen anser att det är viktigt att kommissionen så långt som möjligt strävar efter lika villkor och

bevarandeåtgärder för fiskare som fiskar i samma område i syfte att uppnå hållbar förvaltning, transparens samt underlätta kontroll och efterlevnad. Det är även viktigt att bevara existerande områdesflexibilitet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för information i Miljö- och jordbruksutskottet eller för samråd med EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förhandlingsresultatet vad gäller fiskemöjligheter för 2022 förs i regel in i rådets förordning om fiskemöjligheter för Västerhavet som väntas bli föremål för politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet i december 2021.

5. EU-Norge och kuststater: fiskesamråd 2022

- *Diskussion*

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

Dagordningspunkten avser ett meningsutbyte inför kommande konsultationer med Norge om fiskemöjligheter för 2022 samt med berörda kuststater om fiskemöjligheter för makrill, blåvitling, atlantisk sill och kungsfisk för 2022.

EU förhandlar årligen med Norge om fisket för kommande år på gemensamma och gemensamt förvaltrade bestånd i Nordsjön och Skagerrak. De årliga förhandlingarna baseras på långsiktiga fiskeavtal mellan EU och Norge. Storbritanniens utträde ur EU har dock inneburit att en majoritet av arterna i Nordsjön från och med 2021 delas mellan EU, Norge och Storbritannien varför fångstnivåerna för dessa arter ska beslutas mellan dessa tre länder medan tillträde att fiska i varandras vatten för berörda arter fortsatt beslutas genom bilaterala överenskommelser. I tillägg till fiskemöjligheter och tillträde ingår i avtalen vissa gemensamma förvaltningsstrategier, tekniska regleringar och kontrollöverenskommelser. Förhandlingarna innebär också att EU och Norge byter fiskemöjligheter med varandra vilket främst innebär att Norge erbjuder EU arktisk torsk i utbyte mot andra arter av intresse för Norge. Vid rådsmötet önskar

kommissionen höra medlemsstaternas ståndpunkter inför konsultationerna med Norge som väntas äga rum i november och december 2021.

Överläggningar mellan berörda kuststater (Norge, Storbritannien, Island, Grönland, Färöarna och Ryssland) hålls också årligen avseende de långt vandrande bestånden makrill, blåvitling, atlantoskandisk sill och kungsfisk om fiskemöjligheter och förvaltningsåtgärder för delade bestånd för nästkommande år, och för mer långsiktiga åtgärder såsom fördelning, och fleråriga planer. De senaste åren har kuststaterna inte lyckats enats om kuststatsavtal och fördelning av de berörda bestånden som omfattar alla kuststater. Vid rådsmötet önskar kommissionen också höra medlemsstaternas ståndpunkter inför kuststatskonsultationerna som väntas äga rum i oktober 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande inställning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer och att kommissionen bör sträva efter att uppnå detta i konsultationer med tredje länder avseende förvaltning av gemensamma bestånd. Vad gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om bestandsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning, att landningsskyldigheten möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten. För att uppnå detta anser regeringen att förvaltningsstrategier liksom tekniska bevarandeåtgärder är viktiga verktyg som bör ingå i konsultationerna med syfte att nå likvärdiga regelverk mellan parterna.

Vad gäller konsultationerna mellan EU och Norge anser regeringen att EU särskilt bör verka för att bevara det för Sverige traditionellt viktiga gränsöverskridande fisket i Skagerrak liksom tillträdet till norsk ekonomisk zon i Nordsjön. EU bör också beakta att ett flertal av arterna, bland annat Nordsjö sill, är gemensamma mellan Nordsjön och Skagerrak.

Utgångspunkten för fastställande av fiskemöjligheter för dessa arter bör därför vara att bevara kvotandelarna mellan Skagerrak och Nordsjön och att fiskemöjligheterna som fastställs för Skagerrak inte avviker från de principer som tillämpas för samma bestånd i angränsande områden.

När det gäller kvotbyten anser regeringen att de arter EU erbjuder Norge i utbyte mot arktisk torsk främst ska sökas utanför Nordsjön samt att EU bör

sträva efter en balans mellan medlemsstater som kompenserar för, respektive gynnas av dessa kvotbyten.

Vad gäller kuststatskonsultationerna anser regeringen att ett fungerande kuststatssamarbete är en förutsättning för en långsiktig hållbar förvaltning. Regeringen stödjer därför generellt en strävan att hitta lösningar för att få till stånd kuststatsavtal som inkluderar samtliga kuststater. Regeringen anser mot denna bakgrund att EU bör verka för att kriterierna för tillträde och fördelning av gemensamma bestånd fortsatt grundas på principen om historiskt fiske.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för information i Miljö- och jordbruksutskottet eller för samråd med EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förhandlingsresultatet vad gäller fiskemöjligheter för 2022 förs i regel in i rådets förordning om fiskemöjligheter för Västerhavet som väntas bli föremål för politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet i december 2021.

Faktapromemoria: -

6. Iccats årsmöte (15–22 november 2021)

- Diskussion

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

ICCAT, *International Convention for the Conservation of Atlantic Tunas*, är den internationella konventionen för förvaltning av tonfiskar och andra långt vandrande fiskarter i Atlanten. Grundfördraget antogs 1966 och trädde i kraft 1969. ICCAT har 53 medlemmar, inklusive EU. Cirka 30 arter hanteras av ICCAT; tonfiskar (t.ex. blåfenad, gulfenad, storögd och bonit), spjutfiskar (svärdfisk, marlin-arter m.fl.), maktillarter och vissa arter av haj (t.ex. blåhaj och maktillhaj).

För EU:s del är ICCAT viktig och EU är den största enskilda aktören i ICCAT med ca 60 % av kvoten av det östliga beståndet av blåfenad tonfisk (BFT). Även andra resurser förvaltas men BFT är den art som upptar

huvuddelen av arbetet i ICCAT. Sedan ICCAT:s årsmöte 2018 finns det en förvaltningsplan för den blåfenade tonfisken.

Efter flera årtiondens frånvaro förekommer den blåfenade tonfisken sedan några år tillbaka återigen i svenska vatten i Skagerrak och Kattegatt. Sverige har ingen egen fiskekvot som medger ett riktat fiske efter BFT. Svenska fiskare får den som oönskad bifångst i det pelagiska fisket (i det fria vattnet) och har i dagsläget möjlighet att landa den på en EU-gemensam bifångstkvot.

ICCAT:s årsmöte kommer att äga rum digitalt den 15-22 november 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens grundinställning är att det är angeläget att EU verkar för att nå målen som sätts upp inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, inklusive mål avseende den externa dimensionen i enlighet med del VI i EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP).

Vad gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om bestandsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning, att reformens mål om landningsskyldighet möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen utgör grunden för besluten.

Regeringen anser att förvaltningsstrategier är viktiga verktyg för att uppnå dessa mål. Därför anser regeringen att det är viktigt att fortsätta arbetet med att se över och upprätta strategier för arter som fortfarande saknar dem.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för samråd med EU-nämnden eller information i MJU.

Fortsatt behandling av ärendet:

ICCAT:s årsmöte äger rum digitalt den 15–22 november.

Faktapromemoria: -

JORDBRUK

Icke lagstiftande verksamhet

7. Utarbetande av strategiska GJP-planer

- *Diskussion*

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

Under sommaren har de tre institutionerna enats om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP). Den nya jordbrukspolitiken kommer att införas den 1 januari 2023 och innebär att varje land ska ta fram en strategisk plan som visar hur politiken ska genomföras i respektive land. Förslaget till strategisk plan ska överlämnas för godkännande till kommissionen senast den sista december i år. Det pågår nu ett intensivt arbete i alla länder för att ta fram förslagen till strategiska planer. Vid rådsmötet kommer det att ske en diskussion om detta arbete och medlemsländerna har möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter om utestående frågor och den fortsatta processen.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen har för närvarande inte några utestående frågor om arbetet med den strategiska planen eller den fortsatta processen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Regeringen informerade om arbetet med Sveriges strategiska plan i Miljö- och jordbruksutskottet 29 september. Regeringen har under 2021 löpande informerat riksdagens kontaktgrupp för GJP-förhandlingarna om arbetet med den strategiska planen.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktrapromemoria: -

8. Jordbruksprodukter – översyn av EU:s handelsnormer

- *Diskussion*

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

I strategin Från Jord till Bord aviserade kommissionen en översyn av EU:s handelsnormer för olika jordbruksprodukter. EU:s handelsnormer är regler som gäller för marknadsföring av livsmedelsprodukter i alla led i hela

leveranskedjan. De fastställer minimikrav för produkter i syfte att underlätta handel.

Syftet med översynen är att handelsnormerna i högre grad ska underlätta för hållbarhet i livsmedelskedjan. Kommissionen har även i sitt arbetsprogram identifierat möjligheterna till förenkling av handelsnormerna. Kommissionen har inlett ett samråd där medlemsstaterna uppmanas att lämna sina synpunkter på översynen av handelsnormer. Vid rådsmötet kommer det att ske en diskussion om nuvarande handelsnormer.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen är positiv till den pågående översynen av EU:s handelsnormer. Det finns möjligheter till förenkling av handelsnormerna och det finns även utrymme för ändringar i regelverket som kan underlätta för en ökad hållbarhet i livsmedelskedjan. Det är samtidigt viktigt att EU:s handelsnormer ligger i linje med globala standarder.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för information till MJU eller samråd med EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

9. Meddelande om EU:s nya skogsstrategi för 2030

- Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

EU-kommissionens nya skogsstrategi ska utgöra ett policyramverk för insatser som syftar till växande, friska, mångsidiga och resilienta skogar i EU. Strategin ska bidra till klimatnytta och gynna den biologiska mångfalden samt även trygga försörjning och stödja en hållbar skogsbaserad bioekonomi. Den är förankrad i den europeiska gröna given och EU:s biodiversitetsstrategi för 2030.

Kommissionens målsättning med strategin är att övervinna de utmaningar som kommissionen identifierat att skogarna står inför. Mål och åtgärder presenteras under sex rubriker som berör stöd för skogens socio-ekonomiska funktioner; skydd och restaurering av EU:s skogar samt större

skogsarealer; strategisk övervakning, rapportering och datainsamling; forskning och utveckling; ett inkluderande och sammanhängande styrningsramverk samt förbättrat genomförande av existerande lagstiftning.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt av kommissionen och noterar att EU:s nya skogsstrategi nu har presenterats. Regeringen ser med oro på att vissa av initiativen och förslagen i strategin går i en riktning som innebär ökad detaljreglering, ökad centralisering och ökade överstatliga inslag. Den utvecklingen strider emot det nationella självbestämmandet. Regeringen instämmer i att utmaningarna med förlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster måste adresseras och att skogen har en central roll i klimatarbetet.

Regeringen delar uppfattningen att EU och dess medlemsstater behöver ett hållbart skogsbruk för att klara framtidens utmaningar. Regeringen anser dock att kommissionen haft en obalanserad syn på de tre dimensionerna av hållbarhet som integrerade och odelbara vilket Agenda 2030 anger. Regeringen anser vidare kommissionen inte tagit tillräcklig hänsyn till rådets och Europaparlamentets tidigare synpunkter och medskick. Resultatet berör en alltför begränsad del av skogens och skogsbrukets bidrag till samhället. Viktiga dimensioner som företagande, jobb, konkurrenskraft, finansieringsmöjligheter, efterfrågan på skogsråvaror, skogsbrukets betydelse för landsbygden med mera berörs ej.

Regeringen välkomnar att kommissionen i strategin betonar skogens mångsidighet. Regeringen välkomnar vidare att kommissionen lyfter fram betydelsen av forskning och innovation. Regeringen befarar samhällsekonomiska konsekvenser och administrativ börda i det fall samtliga delar av strategin genomförs och avser analysera detta. Regeringen anser att detaljreglering av hållbart skogsbruk på EU-nivå ska undvikas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Regeringen överlade med miljö- och jordbruksutskottet om ståndpunkten i faktaPM om EU:s nya skogsstrategi den 23 september 2021.

Fortsatt behandling av ärendet:

Det slovenska ordförandeskapet planerar att ta fram rådsslutsatser under hösten 2021.

Lagstiftningsöverläggningar

10. 55 %-paketet (lagstiftningsinitiativ för genomförandet av det uppdaterade klimatmålet för 2030): jord- och skogsbrukets bidrag

- Diskussion

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan (industripolitik, landsbygdspolitik) Per Bolund (klimatpolitik), Anders Ygeman (energipolitik), Magdalena Andersson (finanspolitik) och Tomas Eneroth (transportpolitik)

Förslagets innehåll:

Vid mötet kommer ministrarna att ha en övergripande diskussion om jord- och skogsbrukets bidrag till Fit for 55-paketets mål.

Den 14 juli presenterade kommissionen sitt lagstiftningspaket "Fit for 55" (COM(2021)550 final). Paketet syftar till att nå EU:s skärpta klimatmål till 2030, att minska EU:s nettoutsläpp av växthusgaser med minst 55 procent jämfört 1990 års nivåer samt att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Fit for 55-paketet innehåller sammanlagt 13 förslag, varav åtta gäller befintliga rättsakter och fem av förslagen är till nya rättsakter och initiativ. Förslagen gäller områdena klimat, energi, bränslen, fordon, transporter, byggnader, fiske, vattenbruk, jordbruk samt markanvändning och skogsbruk. Flera av förslagen kommer att ha påverkan på EU:s jord- och skogsbruk.

Som förberedelse för diskussionspunkten har ett bakgrundsunderlag med tillhörande frågeställningar tagits fram. Bakgrundspappret beskriver paketets föreslagna förändringar inom LULUCF, Förnybartdirektivet och ansvarsfördelningsförordningen (ESR) som har särskild betydelse för jord- och skogsbruk och sektorernas bidrag till utsläpp, upptag och förnybara resurser och tar upp olika frågeställningar kopplat till detta.

Förslag till svensk standpunkt:

Regeringen välkomnar den ökade ambitionsnivån för att minska utsläppen av växthusgaser som Fit for 55-paketet innebär. Regeringen analyserar fortfarande paketet som är omfattande. Det är viktigt att få en samlad bedömning av effekterna på jord- och skogsnäringarnas konkurrenskraft, omställning, klimatet och biologisk mångfald. Regeringen framhåller att

2030-målet huvudsakligen ska uppnås genom utsläppsminskningar där utfasning av fossil energi är av högsta prioritet.

Från ett skogs- och jordbruksperspektiv anser regeringen att det finns flera frågor i Fit for 55-paketet som är viktiga. Centralt är skogens roll i klimatomställningen och energisektorn samt risken för koldioxidläckage.

Regeringen anser att varje medlemsstat ska eftersträva det långsiktiga klimatneutralitetsmålet och att samtliga medlemsstater därför bör bidra till en bibehållen eller ökad kolsänka på sitt eget territorium utifrån sin potential att göra så på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Regeringen anser vidare att inrättandet av en utvidgad marksektor som också innefattar utsläpp från jordbrukssektorn kan vara möjligt för perioden efter 2030 och avser analysera detta vidare. Regeringen ser dock betydande risker i att eftersträva klimatneutralitet i en specifik sektor på EU-nivå och framhåller att klimatneutralitetsmål för en utvidgad marksektor snarare bör sättas på nationell nivå inom respektive medlemsstat i stället för på EU-nivå. En utvidgad marksektor ska inte innebära att medlemsstater med stora upptag i skogen ska balansera utsläpp från jordbruket i andra länder.

Regeringen anser att skogens strategiska roll för klimatomställning måste beaktas. Både dess förmåga till koldioxidupptag såväl som dess avgörande roll för att tillhandahålla råvara för ersättning av fossila material och energi. Översyn av lagstiftningen ska bara kunna leda till att klimatambitionen skärps samtidigt som regelverket inte får hindra en långsiktigt ökad och hållbar produktion av bioenergi, livsmedel och fossilfria material från jord- och skogsbruket.

Regeringen delar kommissionens bedömning att den negativa trenden med en minskad kolsänka inom EU behöver motverkas som ett led i att nå det långsiktiga klimatneutralitetsmålet. Regeringen är kritisk till det föreslagna åtagandet inom LULUCF och ifrågasätter att kommissionens föreslagna metodik är lämplig för att uppnå EU:s mål. Lagstiftningen måste ta hänsyn till att produkter från skogen genom substitution bidrar till att minska utsläppen från fossila källor. Givet de stora osäkerheterna och långa ledtider i sektorn är regeringen kritisk till bindande mål för ökade kolsänkor och dess föreslagna ansvarsfördelning. Lagstiftningen får inte utformas så att det kompenserar för lägre ambitioner i andra medlemsstater eller inom andra sektorer. Regeringen konstaterar också att beräkningsgrunden i LULUCF-

översynen utgår från data som överskattar Sveriges kolsänka vilket innebär att det åtagande som tilldelats Sverige till år 2030 blir oproportionerligt högt. Regeringen konstaterar därtill att skogspolitiken är nationell kompetens och att utformning av nya förslag måste vara i linje med ett hållbart aktivt skogsbruk. Regeringen anser att det svenska åtagandet ska sänkas till en nivå som möjliggör det vi nationellt bedömer som en långsiktigt hållbar avverkningsnivå.

Regeringen framhåller att ytterligare analys krävs på medlemsstatsnivå för vilka åtaganden som på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt bidrar till klimatneutralitetsmålet 2050. Medlemsstaternas åtaganden utöver nuvarande regelverk bör vara indikativa för att exempelvis beakta osäkerhet och variationer samt att relevanta åtgärder inte nödvändigtvis ger effekt redan till 2030.

Regeringen anser att effekten av de regler som började tillämpas i juli 2021 bör utvärderas innan en eventuell revidering av regelverket kring bioenergens hållbarhet. Regeringen är kritisk till att öka den administrativa bördan för företag och myndigheter kopplat till skärpta regler för bioenergi. Biodrivmedel kommer fortsatt behövas för att fasa ut de fossila drivmedlen under en överskådlig tid och biogasens samhällsfördelar att bidra till ökad resurseffektivitet bör beaktas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var föremål för information i näringsutskottet den 23 september och för samråd med EU-nämnden den 24 september inför konkurrenskraftsrådet den 29 september, samt för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 30 september inför miljørådets möte den 6 oktober.

Fortsatt behandling av ärendet: Samtliga faktapromemorior gällande Fit for 55-paketets rättsakter har skickats till riksdagen och behandlas i ansvarigt utskott/nämnd. Fit for 55-paketet kommer också att behandlas i ansvariga rådskonstellationer inom EU.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2020/21:FPM137 - Översyn av EU:s ansvarsfördelningsförordning om medlemsstaternas nationella klimatmål

Faktapromemoria 2020/21:FPM138 - Reviderad LULUCF-förordning

Faktapromemoria 2020/21:FPM144 - Revidering av EU:s direktiv för förnybar energi

Övriga frågor

Jordbruk

11 a) FN:s toppmöte om livsmedelssystem 2021

- Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

Ordförandeskapet avser informera om toppmötet för livsmedelssystem som ägde rum virtuellt den 23 - 24 september. FN:s generalsekreterare António Guterres tog 2019 initiativ till ett toppmöte om hållbara livsmedelssystem, Food Systems Summit 2021 (FSS), i syfte att förändra våra livsmedelssystem till att bli ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara. Food Systems Summit ägde rum i samband med FN:s Generalförsamling (UNGA 76).

Syftet med FSS var att engagera fler (*people's summit*) och vara resultatorienterat (*solutions summit*) för att nå framsteg inom alla 17 globala mål för hållbar utveckling (SDG).

Ungefär 51 000 personer från hela världen deltog virtuellt. Representanter från totalt 150 länder, varav cirka 90 stats- och regeringschefer, höll nationella anföranden. Därtill deltog många aktörer, såsom representanter för kvinnor, urfolk, ungdomar, civilsamhället och den privata sektorn.

Cirka 300 initiativ inom fem åtgärdsområden och ett stort antal nationella färdplaner har tagits fram. En struktur för uppföljning håller på att etableras för att fortsätta arbetet efter toppmötet.

b) Möte mellan G20-gruppens jordbruksministrar (Florens, 17–18 september 2021)

- Information från den italienska delegationen

Förslagets innehåll:

Italien är ordföranden i G20 under 2021 och avser informera om G20:s jordbruksministtermöte som hölls den 17-18 september. Fokus för mötet var

liksom tidigare är global livsmedelsförsörjning och hållbar jordbruksproduktion. Italien har tre prioriterade områden för ordförandeskapet: 1. Hållbarhet och motståndskraft hos jordbruks- och livsmedelssystemet, 2. G20:s bidrag till hållbar utveckling av jordbruket i länder som släpar efter för att uppnå målet ”Zero Hunger” och 3. G20:s bidrag till de förberedande debatterna inför FN:s toppmöte om livsmedelssystem. En ministerdeklaration som speglar dessa prioriteringar antogs.

G20 har hållit ett antal jordbruksministermöten med början under det franska ordförandeskapet 2011 och därefter Mexiko 2012, Turkiet 2015, Kina 2016, Tyskland 2017, Argentina 2018, Japan 2019 och Saudiarabien 2020. Fokus för mötena har varit global livsmedelsförsörjning och hållbar jordbruksproduktion med något olika inriktning under respektive ordförandeskap.

c) Situationen inom grisköttssektorn

- Information från den belgiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Ibrahim Baylan

Förslagets innehåll:

Belgien framför, med stöd av flera medlemsländer (ett dokument cirkuleras fortfarande och många länder verkar ställa sig bakom), att lönsamheten i grisbranschen är mycket pressad. Detta beror på höga foderpriser, samtidigt som priserna på griskött sjunkit. Länderna anför att EU:s grisproduktion har ökat, samtidigt som konsumtionen påverkats negativt av Covid -19 och exporten till Kina har minskat. Utbrott av afrikansk svinfeber i bl.a. Belgien och Tyskland har medfört exportrestriktion för flera marknader i Asien, särskilt Kina. Detta sammantaget ökar pressen på EU:s interna marknad och pressar grisproducenternas vinstmarginaler.

Länderna uppmanar därför kommissionen att se över möjligheten att använda exceptionella krisåtgärder inom ramen för den gemensamma marknadsordningen.